

MI VAN A FIÓKBAN?

KÉT FLEKK
ILIA MIHÁLYVAL

VINKLER LÁSZLÓ RAJZA

— Milyen eredetű név az Ilia?

— Az Ilia az Illés régies alakjának rövidüléssel becéző alakja. (Erről egyik kedves tanárom, Rácz Endre írt tanulmányt.) A *Képes krónika* új kiadásának 137. lapján olvashatunk az első Iliáról, aki a XI. században Salamon király uralkodása alatt nem éppen dicsőséges szerepet játszott Géza és László hercegekkel szemben: „Middón ugyanis a kincsen osztozának, Vid, Frank püspök, Bogár fia Radován és Vid veje Ilia tanácsára a király azt négy részre osztotta, egy negyedrészt... szánt a hercegnek, ... a másik Vidé, a harmadik Iliáé legyen; ezért a herceg nagyon megnehezelt.” Úgyanyira — ezt már én teszem hozzá —, hogy amikor Géza, majd László lett az uralkodó, az Iliáknak befellegzett, azóta is csak jobbágyok voltak.

— Így tehát a szülőfaludbéliék, a tápaiak már azok lehettek. Tápé, az „ős-falu” jelkép, mítosz lett a modern magyar irodalomban, *Ádý, Juhász, Radnóti és mások műveiben. Mi ennek a mítosznak az igazi tartalma, s mit jelent neked?*

— Igen. Tápén születtem 1934. szeptember 29-én. A paraszti múlt, „az ősiségbe rekedt falu” (Juhász Gyula szavai) elindító és meghatározó élmények bölcsőhelye volt nekem. Tápé „etnográfiai városállam”. Ez nem túlzás: a néphagyományban, ő-zésben aligha van archaikusabb magyar falu Tápénál. Tápé nem Szeged — közelségük elle-

nére mély etnikai különbség van közöttük. Tápé „nemes falu”, soha sem tudta elfelejteni, hogy egykor Szeged is a birtokába tartozott, s végül mégis a város jobbágyfaluja lett. De múltjára ma is büszke: a gencsmadár, a falu címere ma is ott a tanácsháza ormán. Bennem nemcsak visszazeng a tápai származás, hanem odatartozónak tudom magam.

— *Tanulmányaid és munkád viszont már rég Szegedhez kötnek; irodalomtörténeti kutatásaid a város múltjához, szerkesztőségi feladataid a mai szegedi irodalomhoz.*

— A szegediséget is vállalom, ez persze soha nem jelentette a szemlélet kizárólagosan Szegedre szűkülését. A szegedi egyetemen tanultam, ma ugyanitt adjunktus vagyok. Hallgatókoromban Juhász Gyuláért rajongtam, róla írtam szakdolgozatomat, és ma is hűséges propagálója vagyok a kritikai kiadás munkájában. A Holnap mozgalom történetéből doktoráltam, érdeklődésem tehát elsősorban a XX. századi magyar irodalomra terjed. Eddig csináltam filológiát, verselemzést, folyóirat-történetet, néprajzi és néprajzi tanulmányt, lassan tíz éve lesz, hogy kritikákat írok — mindez némi szétszórtságra vall. A figyelem és erő összpontosításának ideje most jött el, s ez a Nyugat c. folyóirattal kapcsolatos. „A magyar irodalmi hagyomány a Nyugatban” c. nagyobb tanulmányon dolgozom minden erőmmel.

— *A mai irodalom iránti kritikai érdeklődés szerencsésen összeesik a Tiszatáj szerkesztőségében végzett munkáddal. Mi van a versrovat vezetőjének fiókjában?*

— A Tiszatáj: egy szenvedély kiélése: az élő irodalommal való foglalkozás bennem mindig meglevő igényének legnagyobb lehetősége. Hat éve vagyok a folyóirat munkatársa, most a vers- és dokumentumrovatokat vezetem. A fiók bizony tele van: havonta több száz levél és vers érkezik a versrovathoz. Ezek közül nagy számban közlünk fiatalokat. Büszke vagyok rá, hogy akiket néhány évvel ezelőtt mi indítottunk el, azóta kötetekkel jelentkeztek. A környező népek magyar irodalmának költői is hasábjainkon jelennek meg legnagyobb számban. A Dokumentum-Örökség rovat — melyet egykor a sikeres „Szocialista örökségünk” rovattal kezdtünk — sajnos, egyre többször marad ki a lapból, hiszem, hogy méltatlanul, sok érdekes és értékes kézirat kárára.

(—)